

POČÍTAČ

(Richard Jan Hons, prosinec 2024)

Počítač nám spoustu věcí ulehčuje a zjednodušuje. To říkám jako staromilec, který má nejraději papír, tužku a plnicí pero. Přes to počítač hojně využívám, protože mi hodně pomáhá v mojí práci. I v jeho případě ovšem platí, že může být dobrým sluhou nebo zlým pánem. Ideální je, když slouží a nevládne. Závislost na počítačích je dnes všudypřítomná. Pozorujeme ji u jednotlivců i velkých společností, které jsou bez počítačových sítí a připojení bezradné, zcela paralyzované. Bez neviditelného hemžení ve dvojkovém kódu dneska nefunguje pošta, banka, letiště ani supermarket. Stačí výpadek elektřiny, nepovedená aktualizace softwaru nebo příčinniví hackeři! Když odstávka trvá déle, vše se hroutlí! Že by k překlenutí výpadků existoval havarijní plán „B“, nehrozí. A při tom není to tak dávno, co úřady, banky, letiště, nemocnice a obchody spokojeně fungovaly bez počítačů a bez připojení. Otázkou je, proč na takové situace nikdo nemyslí? Nepřipletla se do toho digitálního pokroku trocha degenerace?

Vraťme se teď k běžnému uživateli, a začněme vyhledáváním informací. V internetovém prostoru jich je takřka nekonečně. Můžeme po nich slídit pomocí vyhledávačů, probírat se jimi, stahovat je, prohlížet a pročítat. Fráze typu: „*Tak si to vygúgli!*“ se již staly součástí moderní češtiny. Že najdeme úplně vše, je mýtus! Všechno na internetu není. Ale je tam toho hodně, včetně převažujícího balastu.

Najít rychle informace je prostě paráda! Horší je, když člověk narazí na něco zajímavého a řekne si: „*To je dobré! To se bude hodit. Ted' ale nemám moc času, tak si to stáhnu a později si to v klidu pročtu.*“ A čas plyne, vhodná chvíle nepřichází a na pevném disku či flešce se hromadí další a další články, stažené knihy, obrázky, mapy. Nakonec člověk začne ztrácet přehled, co má kde uložené a zůstane jen dobrý pocit z gigabytů na paměťových médiích. Spousta zajímavého obsahu tam marně čeká jak Růženka v zakletém zámku a princ stále nepřichází. Lepší je věc neodkládat, a to, co stojí za to, důkladně projít co nejdříve. A protože paměť nebývá spolehlivá, osvědčuje se mi vypisovat si vše důležité a zajímavé ručně na papír a ten uložit do kroužkového bloku. Funguje to dost spolehlivě. Leckdo asi řekne: „*Jaký to pravěk!*“, ale já ten staříčkový systém považuji za nepřekonatelný.

Ne všichni z internetu pouze čerpáme. Můžeme do toho širšího virtuálního prostoru přinášet svojí trošku do mlýna - nejenom brát, ale i dávat. Je možné přispívat na nějakou platformu nebo mít vlastní webové stránky. Existují instantní řešení v podobě určité kostry – polotovaru, který si jen upravíme a naplníme obsahem. Je to nejjednodušší způsob, který mnoha lidem vyhovuje. Jsou spokojení, zvláště, když využijí nezaplatěnou službu.

Proč ale jít do tak jednoduchého řešení? Navíc je nutné se v mnohém přizpůsobit. Nejde si vše dělat po svém. A proto, komu nevyhovuje prefabrikované řešení, tak se pustí do webových stránek z gruntu. Zaregistruje si doménu (zde radioaktivnistranky.cz) a zajistí webhosting (místo na serveru) přes nějakého zprostředkovatele. Za oboje se platí, ale málo, nic nad čím by člověk krvácel. Pak přichází to hlavní, potrápít se s HTML kódem a vytvořit si stránky k vlastní spokojenosti. Můj otec by sice sarkasticky poznamenal: „*Sám si vařím, sám si peru, že se na to ...!*“, ale mně toto řešení vyhovuje.

K základním funkcím počítače patří ukládání textů, obrázků, dokumentů, map, videí. Nedocenitelná věc, ale také trochu oříšek! Je třeba si zavést nějaký systém, aby člověk netrávil

dlouhé zimní večery hledáním. Ideální recept neexistuje, protože každému vyhovuje něco jiného. Uspořádání materiálů do složek je možné v zásadě podle předmětu a podle data.

Jelikož počítač nám obvykle nevydrží do smrti, je důležité pravidelné zálohování, dnes nejlépe na externí pevný disk nebo na flešky. Někdo si vše ukládá na externí uložení (cloud), které se může nacházet na druhém konci světa. Při fungujícím připojení to je nesmírně pohodlné a data jsou vždy k dispozici. Na druhou stranu to je hodně riskantní. Vše je uloženo kdesi na nějakém serveru a nikdy nevíme, co s tím kdo dělá. Já takovou božskou důvěru nemám, a tak tento způsob nedoporučuji.

Zvlášť u fotografií je na místě jistá míra minimalizmu. Zkrátka promazávat, promazávat a ukládat jen to co stojí za uložení. A snímky přejmenovávat tak, aby název říkal, co na nich je. Zdrojem fotografií dnes bývají mobilní telefony, jež disponují kvalitními fotoaparáty. Mohutný bouřkový mrak snímků a videí se nám v nich nahromadí raz dva. V telefonu se špatně hledá a je u něj vysoké riziko ztráty, ukradení, utopení apod. Pokud si člověk fotky nepřetahuje do počítače, tak o ně snadno přijde!

Počítač by byl pochopitelně člověku k ničemu bez programového vybavení, jehož základem je operační systém, který umožňuje běh různých specializovaných aplikací. Jsou v tom velké peníze, a tak nepřekvapí, že většina světa byla nalákána na *Microsoft Windows (Okna)* a o dost méně na *macOS*. Mistrům magie od Microsoftu se daří již léta přesvědčovat drtivou většinu uživatelů počítačů, že jedině jejich programové vybavení je to správné, a že bez nich to zkrátka nejde, což je nesmysl! Existují svobodné otevřené počítačové systémy, které jsou v mnohém přívětivější a jsou zdarma. Příliš nechápu, že drtivá většina uživatelů tuto možnost odmítá. Já jsem se před nějakými dvaceti lety rozhodl, že přestanu podporovat pana Billa Gatese a jeho slavný *Microsoft* a přešel jsem před dvaceti lety na *Linux*, s nímž jsem navýsost spokojený a nedám na něj dopustit.

Je sice pravda, že mnohé specializované programy pod *Linuxem* neběhají, ale pro běžné účely je otevřených kvalitních programů víc než dost. Kdo není maniak na hry nebo kdo nepotřebuje velmi specializovaný program, bude s *Linuxem* zcela spokojený. Leccos napoví i skutečnost, že pod *Linuxem* pracuje většina „ajtáků“. Ostatně, kdo váhá, může začít tím, že si nainstaluje kancelářský balíček *LibreOffice* a další otevřené programy, jež mají verze, které fungují pod *Okny*.

